

Bijlage 1 Uitgebrachte zienswijze en reactie van het Dagelijks Bestuur

Onderdeel Dienst Gezondheid en Jeugd (DG&J)

Gemeente	Inbreng	Reactie
Alblasserdam	Beleidswensen Een aanzienlijk deel van onze begroting is belegd bij verbonden partijen. Wij vragen om een behoedzame houding bij het indienen van beleidswensen nu ons financieel perspectief is verslechterd. Zo voert u het programmaplan Omgevingswet als beleidswens op. De Omgevingswet zien wij als een belangrijke opgave met gezondheid als een van de belangrijke pijlers. Daar zien wij dan ook kansen voor het meer integreren van fysiek en sociaal en de mogelijkheden voor preventie. Het is echter ingewikkeld om dit nu vast te stellen als het programmablad ontbreekt. Wij realiseren ons dat er een extra investering nodig is om de organisatie voor te bereiden op deze wet. Wij verwachten van u dat deze voorbereiding zich uitbetaald in een effectieve organisatie. En we verwachten een transparante verantwoording over deze middelen. Uw uitwerking van de beleidswensen over infectiepreventie, voortijdig schoolverlaten en een seksuele gezondheidscentrum laat nog even op zich wachten. Deze beleidswensen kunnen een nadelig financieel effect hebben. U dient derhalve rekening mee te houden, dat wij deze beleidswensen moeten afwijzen dan wel mogelijk pas vanaf begrotingsjaar 2021 kunnen honoreren. Immers, wij kunnen nu niet tijdig alle lokale en regionale beleidswensen afwegen in onze kadernota 2020. Wij willen deze regionale	Dat begrijpen wij. Wij doen ons uiterste best om u een zo volledig mogelijke begroting voor te leggen. Zoals u ook in uw eigen gemeentelijke begrotingscyclus zult ervaren is er altijd het risico dat tussentijds nadere besluitvorming over de financiële kaders gewenst dan wel noodzakelijk is.

Gemeente	Inbreng	Reactie
	beleidswensen lokaal op waarde kunnen schatten. Past het in onze ambities en kunnen we samen meer? Veilig Thuis Er ligt een Meer Jaren Perspectief waar wij mee hebben ingestemd. Indien het tekort, zoals beschreven op blz. 22 zich lijkt te gaan voordoen verwachten wij van u scenario's om dit te voorkomen. Bijvoorbeeld door beperkte wachtlijsten te accepteren.	In de opstelling zoals deze is weergegeven is niet de onttrekking uit de reserve Uittredingssom Leerdam-Zederik meegenomen. Deze is geprognosticeerd onder Algemene Dekkingsmiddelen. Zoals aangegeven in de begroting 2020 is de begroting van DG&J, daarmee ook voor Veilig Thuis, vanaf 2023 sluitend.
Dordrecht (Concept)	Onze algemene indruk van uw begroting 2020 voor het onderdeel dienst Gezondheid & Jeugd is positief. Wij hebben een aantal opmerkingen over uw begroting. Beleidswensen Een aanzienlijk deel van onze begroting is belegd bij verbonden partijen. Wij vragen om een behoedzame houding bij het indienen van beleidswensen nu ons financieel perspectief is verslechterd door o.a. de ontwikkelingen op het Sociale Domein. Dit geldt ook voor eventuele nieuwe beleidswensen vanuit het nog op te stellen meerjarenbeleidsplan 2020-2023. Vooral nog prefereren wij nieuw-voor-oud beleid in plaats van hogere inwonerbijdragen. Zo voert u het programmaplan Omgevingswet als beleidswens op. Dit plan geeft een goed inzicht in wat de rol van de dienst Gezondheid & Jeugd bij de Omgevingswet (invoering én uitvoering) zou kunnen zijn. Daarbij wordt ook steeds goed aangegeven, dat de daadwerkelijke inzet van de dienst Gezondheid & Jeugd hierbij afhankelijk is van	Wij begrijpen de wens om nieuw voor oud beleid in plaats van hogere inwonerbijdragen. Dit veronderstelt echter dat er taken worden uitgevoerd die geen/minder relevantie hebben en waarvan de financiële dekking voor een ander doel kan worden ingezet. Wij zien hiervoor geen mogelijkheden in de begroting.

Gemeente	Inbreng	Reactie
	de keuzes, die de gemeenten maken. Die keuzes zijn per gemeente verschillend, grotendeels nog niet bekend en spelen voor een groot deel ook na 2021. Een deel van de mogelijke inzet van de dienst Gezondheid & Jeugd is in onze optiek structureel. Daarom is het voorbarig om de acties te koppelen aan een incidentele verhoging van de inwonerbijdrage. Dat suggereert tevens, dat iedere gemeente dezelfde diensten afneemt en dat die diensten alleen betrekking hebben op de invoering van de wet. Een aanbodgerichte benadering, die wij niet voorstaan. Wij stellen voor, dat u de inzet van de dienst Gezondheid & Jeugd voor de Omgevingswet vraaggericht laat benaderen. Daarvoor zijn de volgende keuzes nodig: - Welke extra kosten moet de dienst Gezondheid & Jeugd maken om als organisatie volgens de Omgevingswet te kunnen werken (incidenteel en mogelijk ook structureel)? - Welke extra kosten moet de dienst Gezondheid & Jeugd maken om de gemeenten te kunnen bedienen, als zij daarom vragen en welke producten wil de dienst hiervoor ontwikkelen? - Spreken de gemeenten uit, dat de dienst Gezondheid & Jeugd één van de belangrijkste partners is voor gemeenten om gezondheid een plaats te geven in het omgevingsbeleid (en de uitvoering daarvan) en zien zij dus de dienst Gezondheid & Jeugd als primaire leverancier van die producten? Er kunnen hiervoor nl. ook marktpartijen (zoals het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu) worden ingeschakeld.	Uit gesprekken met bestuurders uit het Algemeen Bestuur en betrokken ambtenaren is gebleken, dat er in algemene zin waardering is voor het feit dat de GGD ZHZ zich inhoudelijk voorbereidt op de komst van de Omgevingswet, maar dat een scherper beeld wenselijk is over de aard en inhoud van de gevraagde extra inzet en de ondersteuning aan gemeenten. Wij hebben hier goed naar geluisterd en hebben op basis hiervan een aangepast en nader uitgewerkt voorstel gedaan ten behoeve van de begrotingsbehandeling op 4 juli 2019. De kern van dit aangepaste voorstel is: • In 2020 krijgt elke gemeente advies en ondersteuning op maat bij de implementatie van de Omgevingswet (pakket op maat); • GGD ZHZ biedt advies en ondersteuning aan in de vorm van een dedicated team van specialisten op het terrein van gezondheidsbescherming, ziektepreventie en gezondheidsbevordering;

Gemeente	Inbreng	Reactie
	- Welke vragen van gemeenten gaan boven de basistaken van de dienst Gezondheid & Jeugd uit en kunnen op ad hoc (offerte-) basis worden afgerekend? Mogelijk kan bijstelling van het nog niet beschreven ambitieniveau c.q. differentiatie in het productenaanbod leiden tot neerwaartse aanpassing van de raming ad € 445.000. Uw uitwerking van de beleidswensen over infectiepreventie, voortijdig schoolverlaten en een seksuele gezondheidscentrum laat nog even op zich wachten. Deze beleidswensen kunnen een nadelig financieel effect hebben. U dient derhalve rekening mee te houden, dat wij deze beleidswensen moeten afwijzen dan wel mogelijk pas vanaf begrotingsjaar 2021 kunnen honoreren. Immers, wij kunnen nu niet tijdig alle lokale en regionale beleidswensen afwegen in onze kadernota 2020. In uw begroting 2020 neemt u de inwonerbijdrage voor het uitvoeringsprogramma Samen voor Gezond van 2019 als uitgangspunt voor 2020. De huidige regionale nota gezondheidsbeleid en het uitvoeringsprogramma Samen voor Gezond hebben een looptijd tot en met 2019.	• GGD ZHZ trekt hierbij samen op met de Omgevingsdienst ZHZ en de Veiligheidsregio ZHZ; • In tegenstelling tot de eerder ingediende begroting, wordt op dit moment voor 2021 geen extra bijdrage van gemeenten gevraagd. De activiteiten in het kader van de Omgevingswet krijgen in 2021 een plek in de basisdienstverlening van de GGD ZHZ. Afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte bij gemeenten zal dan invulling worden gegeven aan de basisdienstverlening door de GGD ZHZ voor de Omgevingswet. Indien bij individuele gemeenten behoefte aan extra advies en ondersteuning (bovenop de basisdienstverlening) zou bestaan, dan kan met die gemeenten een individuele Dienstverleningsovereenkomst (DVO) worden gesloten. Wij doen ons uiterste best om u een zo volledig mogelijke begroting voor te leggen. Zoals u ook in uw eigen gemeentelijke begrotingscyclus zult ervaren is er altijd het risico dat tussentijds nadere besluitvorming over de financiële kaders gewenst dan wel noodzakelijk is. We zijn ons bewust van de keuzes die lokaal nog gemaakt moeten worden naar aanleiding van de lokale nota's gezondheidsbeleid en houden hier ook rekening mee in onze programmering.

Gemeente	Inbreng	Reactie
	Gemeenten stellen in 2019 nieuwe lokale nota's gezondheidsbeleid, waarvan de vertaling naar de inzet van de dienst Gezondheid & Jeugd pas eind 2019 plaatsvindt. Wij vragen u om flexibel qua inhoud en financiën in te kunnen spelen op eventuele beleidswensen die voortkomen uit de nieuwe nota gezondheidsbeleid. Wij gaan akkoord met de continuering van extra capaciteit op het meldpunt Zorg & Overlast in 2020 om het toegenomen aantal meldingen te kunnen afhandelen en verwachten, dat u ons betreft bij de besluitvorming over het eventueel structureel maken van deze inwonerbijdrage per 2021. U verwerkt de hogere subsidiebijdragen ad € 160.000 voor de OGGZ structureel in de begroting 2020. De toename leidt niet tot een hogere inwonerbijdrage voor gemeenten. Moeten gemeenten voor 2020 rekening houden met hogere subsidieaanvragen voor de OGGZ? Tevens schrijft u in de begroting 2020 dat u verwacht een centrale rol te gaan aannemen met betrekking tot de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg. Wij verzoeken u hierover tijdig een voorstel voor te leggen aan het Algemeen Bestuur. Veilig Thuis	Uiteraard wordt u betrokken bij de besluitvorming over het eventueel structureel maken van de extra inwonerbijdrage per 2021. Voor de lokale basisdienstverlening OGGZ wordt in 2020 geen verhoging van de subsidieaanvragen verwacht bovenop de indexatie. Echter, in het kader van de nieuwe financieringsafspraken tussen gemeenten en de woningcorporaties over de uitvoering van de urgentie regeling wonen in de Drechtsteden per 1 januari 2020, zal op dit onderdeel een hogere bijdrage van de centrumgemeente / gemeenten aan de orde zijn voor de bekostiging van de woonadvisering voorrangregeling (voorheen gefinancierd door de woningcorporaties). De wooncontracten (preventieve huurcontracten) zullen daarentegen door de woningcorporaties worden bekostigd (voorheen gefinancierd door gemeenten). Ten aanzien van de WVGZ, zijn wij met gemeenten en zorgaanbieders in gesprek over een ondersteunende rol door de GGD (Meldpunt Zorg en Overlast / OGGZ) bij de uitvoering van deze wet. Wij zullen hiervoor een voorstel aan gemeenten voorleggen.

Gemeente	Inbreng	Reactie
	In de inleiding geeft u aan, dat de uitgangspunten voor de financiering van Veilig Thuis herzien dienen te worden. Wij verwachten dat u ons -mede gezien onze rol als centrumgemeente- aan de voorkant betreft bij het formuleren van deze nieuwe uitgangspunten. In de begroting 2020 geeft u een toelichting op financiële ontwikkelingen met betrekking tot het begrotingsprogramma Veilig Thuis. Met de in de begroting opgenomen cijfers is het voor ons niet mogelijk om een compleet beeld te vormen van de financiën van Veilig Thuis. Wij willen –mede in het licht van het bovenstaande punt- meer inzicht in hoe de financiën van Veilig Thuis zijn opgebouwd, zodat wij behalve met de in de begroting opgenomen inwonerbijdrage Veilig Thuis Jeugd ook vroegtijdig rekening kunnen houden met de subsidieaanvraag 2020 voor Veilig Thuis Volwassenen en Meldcode, die wij vanuit onze rol als centrumgemeente verstrekken. Wij zijn het niet ermee eens, dat u in uw begroting opnieuw er vanuit gaat dat binnen de Dordtse begroting voor opvang 2020 middelen beschikbaar zijn voor de volledige financiering van Veilig Thuis Volwassenen en Meldcode. De hoogte van onze begroting is nl. afhankelijk van de ontwikkeling van de rijksbijdrage en de besteding is afhankelijk van subsidieaanvragen van andere partijen. U loopt derhalve dus risico op een niet sluitende begroting. Wij vragen u om een scenario uit te werken, waarbij geen tekort ad € 0,4 mln in 2020 (zie blz. 22) optreedt. Gemeenten kunnen dan inhoudelijke beleidskeuzes maken.	Reeds langer leeft de wens om te komen tot een meer eenduidige en transparante financiering van Veilig Thuis. Wij willen graag samen met de betrokken partijen in overleg over de wijze waarop we dit kunnen realiseren. In de opstelling zoals deze is weergegeven is niet de onttrekking uit de reserve Uittredingssom Leerdam-Zederik meegenomen. Deze is geprognosticeerd onder Algemene Dekkingsmiddelen. Zoals aangegeven is de begroting van DG&J, daarmee ook voor Veilig Thuis, vanaf 2023 sluitend. In bijlage 5 van de begroting is een overzicht opgenomen van de benodigde onttrekking uit de gevormde reserve 'uittreding Leerdam-Zederik' om jaarlijks te komen tot een sluitende begroting.

Gemeente	Inbreng	Reactie
	Tevens willen wij inzicht in de maatregelen, die u treft om de begroting vanaf 2022 sluitend te maken. Frictiekosten U stipt op blz. 35 en 36 de bezuinigings- en ombuigingsmaatregelen ter verlaging/compensatie van de frictiekosten door de uitreding van Leerdam en Zederik aan, bijvoorbeeld de maatregelen bij Veilig Thuis (€ 0,5 mln in 2020). Wij vragen u om deze maatregelen te kwantificeren en te voorzien van een tijdpad. Hierdoor kunnen het Dagelijks en Algemeen Bestuur de effectuering van deze maatregelen monitoren. Het niet-tijdig realiseren van deze maatregelen kan nl. leiden tot kosten voor de achterblijvende gemeenten; hetgeen voorkomen moet worden. Indexaties De staat met inwoner- en leerlingenbijdragen 2020 van de dienst Gezondheid & Jeugd op blz. 54 bevat een kolom met indexatie 2020. Voor ons is onduidelijk welk inflatiebedrag bij welke individuele inwonerbijdrage (zoals volksgezondheid, jeugdgezondheidszorg, veilig thuis etc.) hoort. Zo zou in onze optiek de jeugdgezondheidszorg niet geïndexeerd mogen worden vanwege de besluitvorming hieromtrent in de vergadering van het Algemeen Bestuur in december 2018. Wij vragen u om deze indexatie te splitsen	Zoals u daarin kunt vaststellen, is er sprake van een aflopende onttrekking samenhangend met de verwachte opbrengst van de genomen maatregelen. Indien deze maatregelen niet het gewenste effect hebben in tijd en/of omvang ligt hier een eerste verantwoordelijkheid voor het management van de GR om hierop bij te sturen. In de begroting is nu in bijlage 1 aangegeven wat de indexatie is voor JGZ, Veilig Thuis en inwonerbijdrage. Zoals ook de afgelopen jaren is gebeurd, zal aan uw afdeling financiën separaat een overzicht worden toegezonden voor het kunnen splitsen en boeken op het juiste taakveld. In de vergadering van het Algemeen Bestuur van december 2018 is geen besluit genomen om de indexatie voor het programma Jeugdgezondheidszorg niet toe te passen.

Gemeente	Inbreng	Reactie
	naar de individuele inwonerbijdragen, zodat wij ook deze kosten kunnen toetsen en op het juiste taakveld kunnen begroten en boeken. Toelichting op verschillen Wij kunnen de verschillen tussen de begrote bedragen in 2019 en 2020 soms niet duiden. Graag zien wij een (extra) toelichting op de begrote verschillen bij Veilig Thuis en jeugdgezondheidszorg.	De begrote verschillen tussen JGZ en Veilig Thuis komen voornamelijk door de uittreding van de gemeenten Leerdam en Zederik. Dit is nog niet in de begroting 2019 verwerkt, terwijl dit wel in de begroting 2020 is opgenomen. Met de 1ste Burap 2019 wordt ook de uittreding van deze twee gemeenten financieel verwerkt in de begroting 2019.
Gorinchem (Concept)	Onderdeel Dienst Gezondheid & Jeugd 1. Anders dan vorig jaar, zien wij dat u probeert (voorspelbare) budgetophogingen zoveel mogelijk mee te nemen in de primaire begroting. Dat stemt tot tevredenheid al zijn wij van mening dat de eventuele financiële gevolgen van onderwerpen die nu niet zijn meegenomen (toezicht WMO, versterking van infectiepreventie en inrichten van een centrum seksuele gezondheid), niet op voorhand via een begrotingswijziging ter zienswijze moeten worden voorgelegd. Het geëigende moment hiervoor is de primaire begroting 2021. 2. In de begroting continueert u de bestaande middelen ten behoeven van "Samen voor Gezond" en geeft u aan dat de financiële omvang hiervan (totaal € 677.500) wordt herzien in samenhang met de lokale nota's voor de periode 2020-2023. Aangezien wij d.d. 28 maart 2019 ons (lokaal) integraal Sociaal Domein reeds hebben vastgesteld met bijbehorende keuzes, kunnen wij niet akkoord gaan met uw voorstel om voor dekking	Wij doen ons uiterste best om u een zo volledig mogelijke begroting voor te leggen. Zoals u ook in uw eigen gemeentelijke begrotingscyclus zult ervaren is er altijd het risico dat tussentijds nadere besluitvorming over de financiële kaders gewenst dan wel noodzakelijk is. Het Algemeen Bestuur heeft op 14 mei 2019 besloten, dat de extra inzet voor de Omgevingswet in 2019, eenmalig, uit de lopende begroting 2019 DG&J wordt gefinancierd. De huidige basisdienstverlening voor advies en ondersteuning aan gemeenten op specifieke fysieke en ruimtelijk-economische ontwikkelingen is onderdeel van Gezondheidsbevordering (onderdeel van het programma publieke gezondheid) en gericht op lokaal gezondheidsbeleid. Het ligt voor de hand om voor de financiering van advies en ondersteuning in het kader van de Omgevingswet in 2019 middelen vanuit

Gemeente	Inbreng	Reactie
	van het programmaplan gericht op de omgevingswet, €90.000 te onttrekken uit de middelen "Samen voor Gezond." Te meer omdat ons niet duidelijk is waarom er kennelijk een fors overschot aan middelen op dit programma valt te noteren. 3. De focus op de omgevingswet en bijbehorende ophoging van de lasten en inwonersbijdrage (€ 240.000 voor 2020) maakt duidelijk welke rol de Dienst wil spelen op dit terrein. Het belang van deze rol is voor ons evident. Dat neemt niet weg dat het gevraagde budget ook meer uitleg en toelichting behoeft. Dat betref niet alleen de vraag of de middelen na 2021 nodig zijn en het inzicht tussen ambitieniveau en het gewenste budget. Het betreft ook de financiële afstemming met bijvoorbeeld de Omgevingsdienst en betrokken gemeenten. De gemeenten zullen namelijk uiteenlopende keuzes maken en inzet plegen bij de aanpak van de omgevingswet. Dat zou wat ons betref ook kunnen en moeten leiden tot een meer vraaggericht voorstel en begroting. We zien graag uw toezegging tegemoet om met een financiële uitwerking te komen die recht aan vraaggerichte benadering.	Gezondheidsbevordering te benutten (waaronder Samen voor gezond budget). Zie ook de uitgebreide beantwoording van de vragen van het Kernteam over de Omgevingswet. Wij denken als GGD ZHZ een goed pakket op maat voor advies en ondersteuning bij de implementatie van de Omgevingswet te kunnen bieden voor elk van de gemeenten, waaronder Gorinchem. De individuele gemeenten zijn hierbij inderdaad in de lead. De GGD ZHZ kan met haar expertise op het terrein van gezondheidsbescherming, ziektepreventie en gezondheidsbevordering een belangrijke adviserende en ondersteunende bijdrage leveren aan een succesvolle implementatie en uitvoering van deze nieuwe wet. Om die reden heeft de GGD ZHZ een voorstel voor de 10 gemeenten ontwikkeld, waarin zij deze expertise, op maat voor elke gemeente, ter beschikking stelt ten behoeve van de Omgevingswet. De ondersteuningsbehoefte van de gemeente staat hierbij centraal. De GGD ZHZ heeft naar aanleiding van de bespreking in het Algemeen Bestuur op 14 mei 2019 een aangepast voorstel Omgevingswet gedaan ten behoeve van de begrotingsbehandeling 2020. Hierin is de inzet van de GGD ZHZ en de inhoud van het pakket op maat verder uitgewerkt. Zie ook de uitgebreide beantwoording van de vragen van het Kernteam over de Omgevingswet.
Hardinxveld-Giessendam (Concept)	De concept begroting 2020 van de Gemeenschappelijke regeling Dienst Gezondheid en Jeugd Zuid-Holland Zuid (GR DG&J) betreft de begrotingsprogramma's van de Dienst Gezondheid & Jeugd ZHZ, de regionale	

Gemeente	Inbreng	Reactie
	Ambulancevoorziening ZHZ en de Serviceorganisatie Jeugd ZHZ. De financiële basis voor deze begroting is de actuele (na de begrotingswijziging) vastgestelde begroting 2019. Waar mogelijk zijn ook nieuwe ontwikkelingen (financieel) in de begroting verwerkt en expliciet gemaakt. Waar dat nu nog niet concreet kan worden gemaakt wordt volstaan met het duiden van de ontwikkelingen en de aankondiging dat in de loop van 2019 op deze onderwerpen en thema's nadere voorstellen zullen volgen die mogelijk nog kunnen leiden tot wijziging van de begroting 2020. Hierop vooruitlopend willen wij u meegeven dat wij nieuw-voor-oud beleid prefereren in plaats van hogere inwonerbijdragen. Wij vragen verder uw aandacht voor de volgende onderdelen: 1. DG&J: Ophogen van de inwonerbijdrage voor de omgevingswet 2. DG&J: Ophogen van de inwonerbijdrage voor het versterken van het Meldpunt Zorg en Overlast 3. DG&J: Ophogen van de inwonerbijdrage voor een Functionaris gegevensbescherming 4. DG&J: Veilig Thuis 5. DG&J: Integrale benadering Onderwijs en aansluiting arbeidsmarkt 6. DG&J: Indexaties	Wij begrijpen de wens om nieuw voor oud beleid in plaats van hogere inwonerbijdragen. Dit veronderstelt echter dat er taken worden uitgevoerd die geen/minder relevantie hebben en waarvan de financiële dekking voor een ander doel kan worden ingezet. Wij zien hiervoor geen mogelijkheden in de begroting.

Gemeente	Inbreng	Reactie
	Ad 1. DG&J: Ophogen van de inwonerbijdrage voor de omgevingswet Wij gaan niet akkoord met het voorstel voor het ophogen van de inwonerbijdrage voor het onderdeel omgevingswet. De gemeente Hardinxveld-Giessendam bereidt zich, net als andere gemeenten, voor op de omgevingswet. De implementatie van deze wet pakken we procesmatig aan. Dat betekent dat we lopende het proces nagaan welke kennis en begeleiding we nodig hebben om de implementatie tot een succes te maken. Dit geldt ook voor de kennis van strategische partners zoals de DG&J. Wij delen de opvatting dat de DG&J beschikt over kennis over gezondheid in relatie tot de fysieke leefomgeving. Ook waarderen wij het dat de DG&J zich bezint op de gevolgen van de Omgevingswet. Echter, de individuele gemeenten zijn in de lead voor het implementeren van de nieuwe Omgevingswet. Het is daarom ook aan hen welke rol zij zien weggelegd voor partijen als de DG&J. Dit kan dus ook per gemeente verschillen. Wij signaleren nu het omgekeerde: de DG&J neemt het initiatief voor een programmaplan zonder dat a) duidelijk is in hoeverre hier bij de afzonderlijke gemeenten behoefte aan is en b) zonder dat duidelijk is wat de inhoud is van dit programmaplan en waarop het gevraagde bedrag op is gebaseerd. Graag ontvangen wij –voorafgaand de besluitvorming door het Algemeen Bestuur- een meer inhoudelijke en financiële toelichting op de inzet van de DG&J op de omgevingswet. Verder stellen wij voor dat de DG&J in eerste instantie vanuit haar huidige rol van kennispartner binnen de	Wij denken als GGD ZHZ een goed pakket op maat voor advies en ondersteuning bij de implementatie van de Omgevingswet te kunnen bieden voor elk van de gemeenten, waaronder Hardinxveld-Giessendam. De individuele gemeenten zijn hierbij inderdaad in de lead. De GGD ZHZ kan met haar expertise op het terrein van gezondheidsbescherming, ziektepreventie en gezondheidsbevordering een belangrijke adviserende en ondersteunende bijdrage leveren aan een succesvolle implementatie en uitvoering van deze nieuwe wet. Om die reden heeft de GGD ZHZ een voorstel voor de 10 gemeenten ontwikkeld, waarin zij deze expertise, op maat voor elke gemeente, ter beschikking stelt ten behoeve van de Omgevingswet. De ondersteuningsbehoefte van de gemeente staat hierbij centraal. De GGD ZHZ heeft naar aanleiding van de bespreking in het Algemeen Bestuur op 14 mei 2019 een aangepast voorstel Omgevingswet gedaan ten behoeve van de begrotingsbehandeling 2020. Hierin is de inzet van de GGD ZHZ en de inhoud van het pakket op maat verder uitgewerkt. Zie ook de uitgebreide beantwoording van de vragen van het Kernteam over de Omgevingswet.

Gemeente	Inbreng	Reactie
	reguliere formatie de gemeenten ondersteunt/adviseert, afhankelijk van de vraag per gemeente. Indien blijkt dat aanvullende behoefte bestaat bij bepaalde gemeenten, hier per gemeente (of groepen van gemeenten) aanvullende afspraken over te maken. Hierbij staat de ondersteuningsbehoefte van de gemeente(n) centraal. Ad 2. DG&J: Ophogen van de inwonerbijdrage voor het versterken van het Meldpunt Zorg en Overlast U stelt voor om de extra inwonerbijdrage, zoals die in de begrotingswijziging 2019 is opgenomen voor het opvangen van de extra meldingen OGGZ, ook voor het jaar 2020 op te halen bij gemeenten. Wij blijven van mening dat wij de resultaten van onze lokale aanpak voor personen met verward gedrag, terug willen zien in de bijdrage van onze gemeente aan het Meldpunt Zorg & Overlast. De gemeente Hardinxveld-Giessendam heeft een eigen aanpak voor personen met verward gedrag. Hierin werken we nauw samen met het sociaal team aan meer preventie en, naar verwachting, minder aanmeldingen bij OGGZ. Door te kiezen voor een inwonerbijdrage benadeelt u gemeenten die een effectieve, lokale aanpak hebben. Daarom stellen wij voor om bij de begroting van de DG&J uit te gaan van een gebruikersbijdrage per gemeente, en niet, zoals nu wordt voorgesteld, met een inwonerbijdrage. Wij realiseren ons dat wij daarmee de gebruikelijke verdeelsleutel binnen de GR ter discussie stellen en willen dit standpunt graag bespreken met de andere deelnemers in de GR. Het is in onze ogen een stimulans om een snellere beweging naar een preventieve aanpak.	De resultaten van de lokale aanpak voor personen met verward gedrag zijn inderdaad cruciaal voor een trendbreuk in het (hoge) aantal meldingen bij het Meldpunt Zorg en Overlast. Vooralsnog is de prognose voor 2019 dat we boven de 2000 meldingen zullen uitkomen. Voor 2020 is de verwachting dat het aantal meldingen zich zal stabiliseren op dit hogere niveau, waardoor de extra inzet op het Meldpunt Zorg en Overlast blijvend nodig is. Zie ook de uitgebreide beantwoording van de vragen van het Kernteam over het Meldpunt Zorg en Overlast (OGGZ).

Gemeente	Inbreng	Reactie
	Ad 3. DG&J: Ophogen van de inwonerbijdrage voor een Functionaris gegevensbescherming De GR DG&J heeft voor de uitvoering van haar brede takenpakket zowel toegang tot privacygevoelige informatie, verwerkt deze zelf en deelt deze met haar ketenpartners. Wij vinden het belangrijk dat de DG&J hier aandacht aan besteed en hebben daarom geen opmerkingen op de extra inwonerbijdrage voor een functionaris gegevensbescherming. Ad 4. DG&J: Veilig Thuis Wij vragen u om een scenario uit te werken, waarbij geen tekort ad € 0,4 mln in 2020 (zie blz. 22) optreedt. Gemeenten kunnen dan inhoudelijke beleidskeuzes maken. Tevens willen wij inzicht in de maatregelen, die u treft om de begroting vanaf 2022 sluitend te maken. Ad 5. DG&J: Integrale benadering Onderwijs en aansluiting arbeidsmarkt De DG&J zet erop in om het recht op onderwijs te waarborgen. Diverse activiteiten dragen hieraan bij, zoals de Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten, Matchmakers en de Methodische Aanpak Schoolverzuim. Ook vanuit andere organisaties ontstaan initiatieven die hierop inspelen, zoals Zorg Onderwijs en Werk en Onderwijsvoorziening PasVorm. Wij vragen de aandacht voor een integrale benadering van al deze activiteiten en initiatieven.	In de opstelling zoals deze is weergegeven is niet de onttrekking uit de reserve Uittredingssom Leerdam-Zederik meegenomen. Deze is geprognosticeerd onder Algemene Dekkingsmiddelen. Zoals aangegeven in de begroting 2020 is de begroting van DG&J, daarmee ook voor Veilig Thuis, vanaf 2023 sluitend. Wij hebben aandacht voor een integrale benadering op vraagstukken. De Methodische Aanpak Schoolverzuim en de Matchmakeraanpak zijn daarvan sterke voorbeelden. Onze integrale benadering blijkt onder andere ook uit het feit dat het in de zienswijze genoemde Zorg Onderwijs Werk loket indertijd een initiatief is geweest van DG&J/LVS. Consulenten van LVS zorgen, samen met de deelnemende ketenpartners, voor bemensing van dit loket in Dordrecht. In Gorinchem zijn daarbij andere keuzes gemaakt.

Gemeente	Inbreng	Reactie
	Ad 6. DG&J: Indexaties De staat met inwoner- en leerlingenbijdragen 2020 van de dienst Gezondheid & Jeugd bevat een kolom met indexatie 2020. Voor ons is onduidelijk welk inflatiebedrag bij welke individuele inwonerbijdrage (zoals volksgezondheid, jeugdgezondheidszorg, veilig thuis etc.) hoort. Zo zou in onze optiek de jeugdgezondheidszorg niet geïndexeerd mogen worden vanwege de besluitvorming hieromtrent in de vergadering van het Algemeen Bestuur in december 2018. Wij vragen u om deze indexatie te splitsen naar de individuele inwonerbijdragen, zodat wij ook deze kosten kunnen toetsen en op het juiste taakveld kunnen begroten en boeken. Wij verzoeken alle bovenstaande punten uit onze zienswijze mee te nemen en ons van een reactie te voorzien. Wij vertrouwen erop u op deze wijze voldoende te hebben geïnformeerd.	LVS is partner van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs voor het realiseren van onderwijs voor ieder kind. Dit geldt ook voor het genoemde samenwerkingsverband PasVorm. Bij het voorkomen en oplossen van thuiszitten hebben we elkaar hard nodig, en weten we elkaar (steeds beter) te vinden. In de begroting is nu in bijlage 1 aangegeven wat de indexatie is voor JGZ, Veilig Thuis en inwonerbijdrage. In de vergadering van het Algemeen Bestuur van december 2018 is geen besluit genomen om de indexatie voor het programma Jeugdgezondheidszorg niet toe te passen.
Hendrik-Ido-Ambacht (Concept)	Vanaf 2015 zijn we als gemeente verantwoordelijk voor een groot deel van de sociale voorzieningen. Hierdoor kunnen we betekenisvolle hulp en ondersteuning bieden die heel dichtbij onze inwoners komt. Hendrik-Ido-Ambacht heeft een goed voorzieningenniveau en dat niveau willen	

Gemeente	Inbreng	Reactie
	we op peil houden, met bereikbare voorzieningen voor jong en oud. We willen veel aandacht besteden aan het innoveren van de zorg, samen met onze inwoners en maatschappelijke partners. Daarbij zoeken we balans met een gezond financieel beleid. We zien dat ons financieel perspectief onder druk staat, onder andere door de ontwikkelingen in het sociaal domein. Aangezien een aanzienlijk deel van onze begroting is belegd bij onze verbonden partijen, vragen wij u in financieel perspectief een behoedzame houding in te nemen. In dat licht waarderen wij het positieve rekeningresultaat van € 1,2 miljoen bij het onderdeel DG&J en dat u hiervan ruim € 0,9 miljoen teruggeeft aan de gemeenten. Tegelijkertijd staat daar helaas een negatief resultaat tegenover van € 1,5 miljoen bij het onderdeel SOJ. Ad 4. Met beleidswensen in de begroting DG&J kunnen wij deels instemmen In de begroting legt u drie inhoudelijke voorstellen voor, die leiden tot een ophoging van lasten. Vooruitlopend op latere besluitvorming in het Algemeen Bestuur, vraagt u hiervoor alvast middelen aan. Daarnaast kondigt u in de begroting nog drie onderwerpen aan, waarvoor later dit jaar nog met onderbouwden begrotingswijzigingen komt, die ook voor zienswijze aan de gemeenten worden voorgelegd: Toezicht WMO, Versterking infectiepreventie en het Inrichten van een centrum seksuele gezondheid. In algemene zin missen wij een afwegingskader waarom onderscheid wordt gemaakt in twee groepen voorstellen.	Dat lichten wij graag toe. De eerste groep voorstellen was bij de totstandkoming van de begroting 2020 reeds zover uitgewerkt dat we u hiervan zowel inhoudelijk (doel/middel) als ook qua financiële omvang van adequate informatie konden voorzien. Voor de tweede groep was dit nog niet het geval en zal een nadere uitwerking volgen welke allereerst in het Algemeen Bestuur zal worden besproken.

Gemeente	Inbreng	Reactie
	Wat is de achterliggende gedachte waarom voor de eerste groep nu wel al budget wordt gevraagd en voor de andere groep nog niet? Terwijl voor alle voorstellen geldt dat hierover nog inhoudelijk onderbouwde voorstellen naar het AB volgen. Wij stemmen in met de volgende voorstellen: ☐ Versterking meldpunt Zorg en Overlast (OGGZ) Gezien het aantal oplopende meldingen van mensen met verward gedrag, kunnen wij instemmen met dit voorstel. Wel vinden wij dat bij de begroting 2021 de keuze gemaakt moet worden of deze extra bijdrage een structureel karakter krijgt. Via de Ontwikkelagenda Zuid-Holland Zuid en het regionale actieprogramma "Samen doorpakken" wordt gewerkt aan een sluitende aanpak van personen met verward gedrag. In dat licht is het van belang de meldingen nader te duiden, om af te kunnen wegen of een structurele versterking van het meldpunt Z&O de beste oplossing is. ☐ Inzet functionaris gegevensbescherming We vinden het van groot belang dat de dienst voldoet aan de wettelijke eisen die de AVG aan privacy stelt, en daarom voldoende aandacht geeft aan privacybeleid. Wij stemmen niet in met de gevraagde extra inzet ten behoeve van de Omgevingswet.	Op basis van het effect van de Ontwikkelagenda PVG Zuid-Holland Zuid en het actieprogramma "Samen doorpakken" op het totaal aantal meldingen kan worden bepaald of de extra inzet op het Meldpunt Zorg en Overlast definitief een structureel karakter zou moeten hebben. Voor elk van de gemeenten, waaronder Hendrik- Ido-Ambacht, is op basis van de verantwoording OGGZ 2018 een specifieke analyse beschikbaar over de samenstelling van meldingen van de doelgroep 'verwarde personen' (waaronder het aandeel E33 meldingen). Ook in 2019 houdt het Meldpunt Zorg en Overlast bij hoe de doelgroep zich ontwikkelt en zal dit onderdeel zijn van de rapportages aan gemeenten. De GGD ZHZ heeft naar aanleiding van de bespreking in het Algemeen Bestuur op 14 mei 2019 een aangepast voorstel Omgevingswet gedaan ten behoeve van de begrotingsbehandeling 2020. Hierin is de inzet van de GGD

Gemeente	Inbreng	Reactie
	Het is goed dat DG&J zich voorbereidt op de invoering van de Omgevingswet. Wij vragen u te komen met een inhoudelijke onderbouwing van het belang van gezondheid in de Omgevingswet, en dat te relateren aan de toegevoegde waarde die DG&J kan bieden. Op basis van die uitwerking kan het AB beoordelen of DG&J daarvoor een collectief aanbod moet ontwikkelen voor gemeenten, of dat gemeenten op individuele basis bij de dienst willen afnemen.	ZHZ en de inhoud van het pakket op maat (toegevoegde waarde) voor elk van de gemeenten verder uitgewerkt. De implementatie van de Omgevingswet vraagt, incidenteel, om extra inzet van de GGD ZHZ. Het betreft hier extra inzet voor een korte periode, die gericht is op innovatie en ontwikkeling, die boven de huidige beschikbare capaciteit voor basisdienstverlening uitstijgt. Ten eerste betreft het concrete activiteiten, op maat voor elke gemeente, gericht op de implementatie van de Omgevingswet, zoals advies en ondersteuning bij het opstellen van de lokale omgevingsvisie en omgevingsplannen, het aansluiten op het toekomstig vergunningensysteem en de verbinding met het zogenaamde digitale stelsel (gezondheids- en omgevingsdata). Ten tweede betreft het de verdere kennisontwikkeling bij de GGD ZHZ over gezondheid in relatie tot fysieke en ruimtelijk-economische ontwikkelingen. Ons inziens vraagt dit, incidenteel, om een gezamenlijke investering van gemeenten in ontwikkeling en innovatie om ook vanuit gezondheidsperspectief gesteld te staan voor de uitdagingen die de Omgevingswet biedt. Zie ook de uitgebreide beantwoording van de vragen van het Kernteam over de Omgevingswet.
Hoeksche Waard (Concept)	Dienst Gezondheid & Jeugd U vraagt op een aantal specifieke punten onze zienswijze. Versterking meldpunt Zorg en Overlast (OGGZ)	

Gemeente	Inbreng	Reactie
	Ook in de Hoeksche Waard zien wij een stijging van het aantal verwarde personen. Een incidentele bijdrage van € 80.000,- is daarmee net als in 2019 legitiem. Wij vragen u om inzichtelijk te maken wat de structurele kosten zijn zodra duidelijk is wat de effecten zijn van een aantal maatregelen waar volop aan gewerkt wordt zoals de inrichting van een 24/7 meldpunt niet acute zorg die is gekoppeld aan de wet verplichte GGZ en de (door)ontwikkeling van de wijkteams. Inzet functionaris gegevensbescherming. Hier staan wij positief tegenover. We vinden het van groot belang dat de Dienst Gezondheid & Jeugd voldoende aandacht besteed aan privacybeleid, en met name de wettelijke eisen die de AVG daaraan stelt.	Zorgregie OGGZ neemt het initiatief en is betrokken bij de nieuwe ontwikkelingen rondom de Wet verplichte GGZ (WVGZ). In het kader van de aanpak personen met verward gedrag wordt in samenwerking met de integrale crisisdienst 0-100 gewerkt aan een voorstel voor de inrichting van een '24/7 meldpunt niet-acute zorg'. Het voorstel voor een eventuele uitbreiding van de dienstverlening van het Meldpunt Zorg en Overlast is in ontwikkeling samen met gemeenten, politie en GGZ zorgaanbieders. De structurele kosten van het '24/7 meldpunt niet acute zorg' zullen daarbij in beeld worden gebracht. Daarnaast investeert het team Zorgregie OGGZ stevig in de samenwerking met lokale sociale wijkteams, politie en zorgaanbieders om vroegsignalering en preventie te bevorderen en recidive waar mogelijk te voorkomen. Op basis van de lokale analyse van deze kwetsbare doelgroep (waaronder veel E33 meldingen, per gemeente is deze analyse nu al beschikbaar) is de ontwikkeling van een sluitende persoonsgerichte, outreachende aanpak in elk van de gemeenten van groot belang om een trendbreuk in het aantal meldingen bij het Meldpunt Zorg en Overlast te bewerkstelligen.

Gemeente	Inbreng	Reactie
	Inzet omgevingswet Het is goed dat ook de Dienst Gezondheid & Jeugd zich voorbereidt op de invoering van de Omgevingswet, en op taken van de dienst in dat kader. Elke gemeente heeft de wettelijke taak om tot een omgevingsvisie en –plan te komen, hierin heeft de Dienst een belangrijke adviserende taak. Wij staan positief tegenover deze tijdelijke extra investeringen in het kader van de Omgevingswet. Wij vragen u echter om kritisch te kijken of deze tijdelijke extra inzet niet gedekt kan worden binnen de huidige begroting 2020, gelet op het positieve resultaat in 2018.	Het positieve financiële resultaat uit de jaarrekening 2018 was een eenmalig resultaat. Uiteraard is gekeken naar de mogelijkheden van financiering uit de lopende begroting. Voor 2019 is financiering uit de lopende begroting een reële mogelijkheid (zie ook besluit Algemeen bestuur van 14 mei 2019). Echter, voor 2020 is de benodigde financiële ruimte in relatie tot de benodigde extra inzet voor de Omgevingswet, naar verwachting niet aanwezig. Zie ook de uitgebreide beantwoording van de vragen van het Kernteam over de Omgevingswet.
Papendrecht	Verder heeft u op een aantal specifieke punten onze zienswijze gevraagd. Hieronder treft u onze zienswijze daarop aan. <i>Versterking meldpunt Zorg en Overlast (OGGZ)</i> Voor de tweede maal worden nu extra middelen gevraagd voor het Meldpunt Zorg en Overlast, om bij de begroting 2021 te bepalen of deze extra bijdrage een structureel karakter moet krijgen. Mede in het kader van de Ontwikkelagenda Zuid-Holland Zuid en het regionale actieprogramma "Samen doorpakken", beide gericht op de sluitende aanpak van personen met verward gedrag, is een nadere duiding van de E33 meldingen de komende periode van belang om t.z.t. (uiterlijk begin 2020) de afweging te kunnen maken of een structurele versterking van het meldpunt Z&O de beste oplossing is. <i>Inzet functionaris gegevensbescherming</i>	Wij hopen inderdaad, dat de Ontwikkelagenda PVG Zuid-Holland Zuid en het actieprogramma "Samen doorpakken", beide gericht op de lokale sluitende aanpak van personen met verward gedrag in elke van de gemeenten haar vruchten gaat afwerpen. Vooralsnog is de prognose voor 2019 dat we boven de 2000 meldingen zullen uitkomen. Voor 2020 is de verwachting dat het aantal meldingen zich zal stabiliseren op dit hogere niveau, waardoor de extra inzet op het Meldpunt Zorg en Overlast blijvend nodig is. Zie ook de uitgebreide beantwoording van de vragen van het Kernteam over het Meldpunt Zorg en Overlast (OGGZ).

Gemeente	Inbreng	Reactie
	We vinden het van groot belang dat er door de dienst Gezondheid & Jeugd voldoende aandacht besteed aan privacybeleid, en met name de wettelijke eisen die de AVG daaraan stelt. <i>De extra inzet ten behoeve van de Omgevingswet zouden wij graag nader toegelicht zien</i> Het is goed dat ook de dienst Gezondheid & Jeugd zich voorbereidt op de invoering van de Omgevingswet, en op taken van de dienst in dat kader. Wij hebben wel twijfels over de extra inzet, en vragen ons af of dit niet binnen de reguliere formatie kan worden uitgevoerd. Daarom willen we eerst meer inzicht in de noodzaak van de extra inzet.	Uit gesprekken met bestuurders uit het Algemeen Bestuur en betrokken ambtenaren is gebleken, dat er in algemene zin waardering is voor het feit dat de GGD ZHZ zich inhoudelijk voorbereidt op de komst van de Omgevingswet, maar dat een scherper beeld wenselijk is over de aard en inhoud van de gevraagde extra inzet en de ondersteuning aan gemeenten. Wij hebben hier goed naar geluisterd en hebben op basis hiervan een aangepast en nader uitgewerkt voorstel gedaan ten behoeve van de begrotingsbehandeling op 4 juli 2019. De kern van dit aangepaste voorstel is: • In 2020 krijgt elke gemeente advies en ondersteuning op maat bij de implementatie van de Omgevingswet (pakket op maat); • GGD ZHZ biedt advies en ondersteuning aan in de vorm van een dedicated team van specialisten op het terrein van gezondheidsbescherming, ziektepreventie en gezondheidsbevordering; • GGD ZHZ trekt hierbij samen op met de Omgevingsdienst ZHZ en de Veiligheidsregio ZHZ; • In tegenstelling tot de eerder ingediende begroting, wordt op dit moment voor 2021 geen extra bijdrage

Gemeente	Inbreng	Reactie
	Bij het onder deel Serviceorganisatie jeugd staat op bladzijde 34 van de begroting een tabel waarin af te lezen is hoeveel Papendrecht bijdraagt aan dit onderdeel. Wij vragen om in hoofdstuk 3 dergelijke tabellen op te nemen voor de in hoofdstuk 1 besproken taakvelden. Tevens zien wij in hoofdstuk drie graag een tabel waarin af te lezen is hoeveel elke deelnemende gemeente in totaal bijdraagt aan de GR DG&J.	van gemeenten gevraagd. De activiteiten in het kader van de Omgevingswet krijgen in 2021 een plek in de basisdienstverlening van de GGD ZHZ. Afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte bij gemeenten zal dan invulling worden gegeven aan de basisdienstverlening door de GGD ZHZ voor de Omgevingswet. Indien bij individuele gemeenten behoefte aan extra advies en ondersteuning (bovenop de basisdienstverlening) zou bestaan, dan kan met die gemeenten een individuele Dienstverleningsovereenkomst (DVO) worden gesloten. Bij de begroting 2021 zullen wij nagaan in hoeverre wij aan uw verzoek tegemoet kunnen komen.
Molenlanden (Concept)	Ontwerpbegroting 2020 Ten aanzien van de volgende onderdelen willen wij onze zienswijze geven: Versterking Meldpunt Zorg en Overlast Het aantal meldingen als gevolg van de sluitende aanpak verwarde personen neemt toe. Voor de opvolging hiervan is capaciteit nodig. Wij staan positief tegenover deze extra	Het eventueel structureel maken van de extra inwonerbijdrage voor het Meldpunt Zorg en Overlast vanaf 2021 zullen wij onderbouwen met de volume ontwikkeling

Gemeente	Inbreng	Reactie
	gevraagde inzet. Voor 2019 is ook om extra middelen gevraagd. Voor de begroting 2021 vragen wij u inzichtelijk te maken of de extra bijdrage een structureel karakter moet krijgen, gekoppeld aan de effecten van de maatregelen die nu worden ingezet (bijvoorbeeld de (door)ontwikkeling van de samenwerking met de wijkteams en het inrichten van een 24/7 meldpunt niet acute zorg). Programmaplan Omgevingswet Het is goed dat ook de dienst Gezondheid & Jeugd zich voorbereidt op de invoering van de Omgevingswet en op taken van de dienst in dat kader. Wij geven u echter een inspanningsverplichting mee om nadrukkelijk te onderzoeken of deze voorbereiding niet binnen de reguliere formatie kan worden vormgegeven. Daarom verzoeken wij u om alternatieven voor de gevraagde inzet voor te dragen. Functionaris Gegevensbescherming Hier staan wij positief tegenover. We vinden het van groot belang dat de Dienst Gezondheid & Jeugd voldoende aandacht besteed aan privacybeleid, en met name de wettelijke eisen die de AVG daaraan stelt en staan dan ook positief tegenover deze extra inzet. Ontwikkelingen U geeft aan dat de uitwerking van de beleidswensen over infectie-preventie, voortijdig schoolverlaten en een seksueel gezondheidscentrum nog even op zich laat	van het aantal meldingen in relatie tot de effecten van de gezamenlijke lokale aanpak voor personen met verward gedrag. Deze effecten zijn cruciaal voor een trendbreuk in het (hoge) aantal meldingen bij het Meldpunt Zorg en Overlast. Voor 2019 is financiering van het programmaplan Omgevingswet uit de lopende begroting een reële mogelijkheid (zie ook besluit Algemeen bestuur van 14 mei 2019). Echter, voor 2020 is de benodigde financiële ruimte in relatie tot de benodigde extra inzet voor de Omgevingswet, naar verwachting niet aanwezig. Zie ook de uitgebreide beantwoording van de vragen van het Kernteam over de Omgevingswet. Wij doen ons uiterste best om u een zo volledig mogelijke begroting voor te leggen.

Gemeente	Inbreng	Reactie
	wachten. Deze beleidswensen kunnen kosten met zich mee brengen. U dient er derhalve rekening mee te houden dat wij deze beleidswensen moeten afwijzen dan wel mogelijk pas vanaf begrotingsjaar 2021 kunnen honoreren. Immers, wij kunnen nu niet tijdig alle lokale en regionale beleidswensen afwegen in onze Kadernota 2020.	Zoals u ook in uw eigen gemeentelijke begrotingscyclus zult ervaren is er altijd het risico dat tussentijds nadere besluitvorming over de financiële kaders gewenst dan wel noodzakelijk is.
Sliedrecht (Concept)	Zienswijze op concept begroting 2020 Wij waarderen dat u erin bent geslaagd tijdig een concept begroting 2019 op te stellen, met daarin een meerjarenperspectief voor Veilig Thuis en Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ). Omgevingswet, Meldpunt Zorg & Overlast en Functionaris gegevensbescherming In de begroting is een drietal inhoudelijke voorstellen verwerkt die leiden tot een ophoging van de lasten. Het betreft hier de Omgevingswet, het meldpunt Zorg & overlast en de functionaris gegevensbescherming. Wat betreft de functionaris gegevensbescherming gaat het om een structurele ophoging van € 85.000. De ophogingen voor de Omgevingswet en het Meldpunt zijn incidenteel van aard. Voor het Meldpunt wordt € 80.000,- in 2020 gevraagd. Voor de Omgevingswet gaat het om een bedrag van € 240.000,- in 2020 en vervolgens nog eens € 115.000,- in 2021. Het valt ons op dat de voorstellen slechts summier zijn uitgewerkt terwijl het om substantiële bedragen gaat. Zo ontbreekt het aan een concrete onderbouwing van het gevraagde budget.	Uit gesprekken met bestuurders uit het Algemeen Bestuur en betrokken ambtenaren is gebleken, dat er in algemene zin waardering is voor het feit dat de GGD ZHZ zich inhoudelijk voorbereidt op de komst van de Omgevingswet, maar dat een scherper beeld wenselijk is over de aard en inhoud van de gevraagde extra inzet en de ondersteuning aan gemeenten. Wij hebben hier goed naar geluisterd en hebben op basis hiervan een aangepast en nader uitgewerkt voorstel gedaan ten behoeve van de begrotingsbehandeling op 4 juli 2019. De kern van dit aangepaste voorstel is: • In 2020 krijgt elke gemeente advies en ondersteuning op maat bij de implementatie van de Omgevingswet (pakket op maat); • GGD ZHZ biedt advies en ondersteuning aan in de vorm van een dedicated team van specialisten op het

Gemeente	Inbreng	Reactie
	Omgevingswet In geval van de Omgevingswet wordt verwezen naar een Programmaplan dat nog moet worden vastgesteld door het Algemeen Bestuur en dan ook geen onderdeel uitmaakt van deze concept begroting. Op grond van de voorliggende informatie is het voor ons dan ook niet mogelijk een afgewogen zienswijze op dit punt in te dienen. Wat ons betreft wordt het voorstel Omgevingswet dan ook geschrapt uit de primaire concept begroting en, na besluitvorming over het Programmaplan door het Algemeen Bestuur, meegenomen in de geactualiseerde begroting 2020 later dit jaar. Op die manier kunnen wij op dat moment op basis van volledige informatie ons oordeel geven over uw voorstel. Functionaris gegevensbescherming U vraagt een structureel bedrag van € 85.000 voor een functionaris gegevensbescherming die door het SCD van de GR Drechtsteden geleverd zal worden. In het Privacy beleid van de Drechtsteden, dat ook van toepassing is op de DG&J, is te lezen dat de functionaris gegevensbescherming regionaal belegd is bij de GR Drechtsteden. Hiervoor leveren de gemeenten al een financiële bijdrage. Wij vragen ons dan ook af hoe dit zich verhoudt tot uw verzoek voor extra middelen. Betalen de gemeenten dan niet twee keer voor dezelfde functionaris gegevensbescherming? Wij verzoeken u dit nader uit te leggen. Daarnaast is ook een	terrein van gezondheidsbescherming, ziektepreventie en gezondheidsbevordering; • GGD ZHZ trekt hierbij samen op met de Omgevingsdienst ZHZ en de Veiligheidsregio ZHZ; • In tegenstelling tot de eerder ingediende begroting, wordt op dit moment voor 2021 geen extra bijdrage van gemeenten gevraagd. De activiteiten in het kader van de Omgevingswet krijgen in 2021 een plek in de basisdienstverlening van de GGD ZHZ. Afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte bij gemeenten zal dan invulling worden gegeven aan de basisdienstverlening door de GGD ZHZ voor de Omgevingswet. Indien bij individuele gemeenten behoefte aan extra advies en ondersteuning (bovenop de basisdienstverlening) zou bestaan, dan kan met die gemeenten een individuele Dienstverleningsovereenkomst (DVO) worden gesloten. Voor de specifieke werkzaamheden die de functionaris gegevensbescherming voor de GR DG&J verricht is een aparte dienstverleningsovereenkomst gesloten met het Servicecentrum Drechtsteden. De € 85.000 heeft hier betrekking op. Er wordt dus niet twee keer voor dezelfde functionaris betaald. Het gaat om zowel andere werkzaamheden alsook een andere functionaris. Het aantal meldingen bij Meldpunt Zorg en Overlast ligt in het 1e kwartaal 2019 op het geprognosticeerde niveau: 596.

Gemeente	Inbreng	Reactie
	nadere onderbouwing van het bedrag van € 85.000 nodig. Waarom is dit budget noodzakelijk? Deze vraag geldt ook voor het voorstel met betrekking tot het Meldpunt Zorg & Overlast. Wij zien deze aanvullende onderbouwingen graag tegemoet. Uittreding gemeenten Leerdam en Zederik Tot slot zijn wij verheugd te lezen dat de gevolgen van de uittreding van de gemeenten Leerdam en Zederik als gevolg van het opgaan in de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden zijn verwerkt in de financiële begroting. Wat ons betreft is en blijft het uitgangspunt dat de achterblijvende gemeenten geen nadelige gevolgen mogen ondervinden van de uittreding van de gemeenten.	De prognose voor 2019 is dat we boven de 2000 meldingen zullen uitkomen. Voor 2020 is de verwachting dat het aantal meldingen zich zal stabiliseren op dit hogere niveau, waardoor de extra inzet op het Meldpunt Zorg en Overlast blijvend nodig is. Het team Zorgregie OGGZ investeert stevig in de samenwerking met lokale sociale teams, politie en zorgaanbieders om vroegsignalering en preventie te bevorderen en recidive waar mogelijk te voorkomen. Op basis van de lokale analyse van deze kwetsbare doelgroep (waaronder veel E33 meldingen, per gemeente is deze analyse nu al beschikbaar) is de ontwikkeling van een sluitende persoonsgerichte, outreachende aanpak in elk van de gemeenten van groot belang om een trendbreuk in het aantal meldingen te bewerkstelligen. In bijlage 5 van de begroting is een overzicht opgenomen van de benodigde onttrekking uit de gevormde reserve 'uittreding Leerdam- Zederik' om jaarlijks te komen tot een sluitende begroting.
Zwijndrecht	<i>Uittreding Leerdam en Zederik</i> De financiële begroting en de organisatie zijn aangepast naar aanleiding van de uittreding van de gemeenten Leerdam en Zederik. U heeft een traject doorlopen dat heeft geresulteerd in een lijst van maatregelen, die ertoe leiden dat per 2023 de GR een	In bijlage 5 van de begroting is een overzicht opgenomen van de benodigde onttrekking uit de gevormde reserve 'uittreding Leerdam- Zederik' om jaarlijks te komen tot een sluitende begroting.

Gemeente	Inbreng	Reactie
	sluitende begroting laat zien. De maatregelen zijn niet gekwantificeerd en van een tijdspad voorzien in de begroting. Wij vragen u om deze maatregelen alsnog te kwantificeren en te voorzien van een tijdspad. Hierdoor kunnen het Dagelijks en Algemeen Bestuur (AB) de effectuering van deze maatregelen monitoren. Het niet-tijdig realiseren van deze maatregelen kan leiden tot kosten voor de achterblijvende gemeenten, hetgeen voorkomen moet worden. <i>Inhoudelijke voorstellen</i> In deze begroting zijn een drietal inhoudelijke voorstellen verwerkt die leiden tot een ophoging van de lasten. Het betreft de omgevingswet, het Meldpunt Zorg & Overlast en de Functionaris gegevensbescherming. Ter dekking van de lasten die de drie voorstellen met zich mee brengen, wordt voorgesteld om de inwonerbijdrage op te hogen. U vraagt ons om specifiek over deze drie voorstellen een zienswijze uit te brengen. <i>Algemeen</i> Een aanzienlijk deel van onze begroting is belegd bij verbonden partijen. Wij vragen om een behoedzame houding bij het indienen van beleidswensen nu ons financieel perspectief is verslechterd door met name ontwikkelingen op het Sociale Domein. Dit geldt ook voor eventuele nieuwe beleidswensen vanuit het nog op te stellen meerjarenbeleidsplan 2020-2023. Wij prefereren nieuw-voor-oud beleid in plaats van hogere inwonerbijdragen. Wij waarderen dat u nieuwe beleidsvoorstellen zoveel mogelijk meeneemt in uw	Zoals u daarin kunt vaststellen is daar sprake van een aflopende onttrekking samenhangend met de verwachte opbrengst van de genomen maatregelen. Indien deze maatregelen niet het gewenste effect hebben in tijd en/of omvang ligt hier een eerste verantwoordelijkheid voor het management van de GR om hierop bij te sturen. Wij begrijpen de wens om nieuw voor oud beleid in plaats van hogere inwonerbijdragen. Dit veronderstelt echter dat er taken worden uitgevoerd die geen/minder relevantie hebben en waarvan de financiële dekking voor een ander doel kan worden ingezet. Wij zien hiervoor geen mogelijkheden in de begroting.

Gemeente	Inbreng	Reactie
	primaire begroting zodat gemeenten een zo volledig mogelijk beeld hebben die zij mee kunnen nemen in de kadernota. Wij constateren echter dat bij twee van de drie voorstellen een goede onderbouwing ontbreekt. <i>Omgevingswet</i> Een goede inhoudelijke en financiële toelichting van deze beleidswens is niet opgenomen in de begroting. Deze toelichting is nodig om een goede afweging te kunnen maken op de noodzaak van de gevraagde middelen. Wij stemmen in met de gevraagde middelen mits u goed onderbouwd wat u gemeenten te bieden heeft aan expertise en wat daarvan voor gemeenten de toegevoegde waarde is. Dit geldt ook voor de middelen die u in 2019 vanuit Samen voor Gezond wil inzetten. Het budget Samen voor Gezond behoort ingezet te worden voor het lokale gezondheidsbeleid. Omdat aan het geld een andere bestemming wordt gegeven, moet dan eerst aan de gemeenten worden voorgelegd. <i>Meldpunt Zorg en Overlast</i> In onze zienswijze op de begrotingswijziging 2019 hebben wij aangegeven een goede onderbouwing van de	De GGD ZHZ heeft naar aanleiding van de bespreking in het Algemeen Bestuur op 14 mei 2019 een aangepast voorstel Omgevingswet gedaan ten behoeve van de begrotingsbehandeling 2020. Hierin is de inzet van de GGD ZHZ en de inhoud van het pakket op maat voor elk van de gemeenten verder uitgewerkt. Het Algemeen Bestuur heeft op 14 mei 2019 besloten, dat de extra inzet voor de Omgevingswet in 2019, eenmalig, uit de lopende begroting 2019 DG&J wordt gefinancierd. De huidige basisdienstverlening voor advies en ondersteuning aan gemeenten op specifieke fysieke en ruimtelijk-economische ontwikkelingen is onderdeel van Gezondheidsbevordering (onderdeel van het programma publieke gezondheid) en gericht op lokaal gezondheidsbeleid. Het ligt voor de hand om voor de financiering van advies en ondersteuning in het kader van de Omgevingswet in 2019 middelen vanuit Gezondheidsbevordering te benutten (waaronder Samen voor gezond budget). Zie ook de uitgebreide beantwoording van de vragen van het Kernteam over de Omgevingswet.

Gemeente	Inbreng	Reactie
	volumeontwikkeling en de daarop gebaseerde kosten in de begroting 2020 te verwachten. Deze onderbouwing hebben wij niet aangetroffen, ondanks de toezegging in de reactie op onze zienswijze op de begrotingswijziging 2019. In deze reactie is zelfs aangegeven dat het aandeel van personen met verward gedrag (de zogenaamde E33 meldingen van de politie) slechts een beperkt deel (ongeveer 375) is van het totaal aantal meldingen in 2018 (2100). Dat lijkt in strijd met de nu genoemde hoofdoorzaak van het aantal meldingen. Wij kunnen alleen instemmen met de gevraagde middelen als u de benodigde middelen alsnog goed onderbouwd.	Het aantal meldingen bij het Meldpunt Zorg en Overlast is in de afgelopen twee jaar fors toegenomen. De volumestijging wordt veroorzaakt door de verschillende factoren, o.a.: • Naamsbekendheid Meldpunt is toegenomen; • De samenwerking met professionele melders (o.a. politie, ambulance dienst, woningcorporaties) is versterkt; • Er is sprake van een algemene toename van de OGGZ-doelgroep. Er zijn door diverse ontwikkelingen in de maatschappij waardoor steeds meer personen tussen wal en schip dreigen te vallen. We zien deze toename terug in de doelgroepen 'verwarde personen' (waaronder meldingen E33 van de politie), 'ouderen', 'psychiatrie'. Het betreft ontwikkelingen zoals de reductie van klinische bedden en BW-plekken, wachtlijsten binnen de zorg, maatschappelijke veranderingen (vermindering sociale controle, saamhorigheid/tolerantie). Voor elk van de gemeenten, waaronder Zwijndrecht, is op basis van de verantwoording OGGZ 2018 een specifieke analyse beschikbaar over de samenstelling van meldingen over de doelgroep 'verwarde personen' (waaronder het aandeel E33 meldingen). Ook in 2019 houdt het Meldpunt Zorg en Overlast bij hoe de doelgroep zich ontwikkelt en zal dit onderdeel zijn van de rapportages aan gemeenten. Vooralsnog is de prognose voor 2019 dat we boven de 2000 meldingen zullen uitkomen. Voor 2020 is de verwachting dat het aantal meldingen zich zal stabiliseren op dit hogere niveau, waardoor de extra inzet op het Meldpunt Zorg en Overlast blijvend nodig is.

Gemeente	Inbreng	Reactie
	<i>Inzet functionaris gegevensbescherming</i> Gezien de wettelijke eisen die de AVG stelt, stemmen wij in met de verhoging van de inwonerbijdrage. <i>Ontwikkelingen</i> Een aantal onderwerpen zijn nog niet opgenomen in deze begroting omdat zij zich nog in een fase van ontwikkeling bevinden dat hierover zowel inhoudelijk als financieel nog nadere besluitvorming in het Algemeen Bestuur moet plaatsvinden. Daarmee volgt u de ook in eerdere jaren toegepaste lijn dat hiervoor te zijner tijd een inhoudelijk onderbouwde begrotingswijziging aan de gemeenteraden ter zienswijze wordt voorgelegd. Het heeft onze voorkeur om een volledige begroting voor zienswijze voor te leggen. Dit maakt dat wij een integrale afweging tussen lokale en regionale voorstellen kunnen maken bij de kadernota 2020. We gaan er dan ook vanuit dat u deze voorstellen meeneemt in de begroting 2021, niet eerder.	Zie ook de uitgebreide beantwoording van de vragen van het Kernteam over het Meldpunt Zorg en Overlast (OGGZ). Wij doen ons uiterste best om u een zo volledig mogelijke begroting voor te leggen. Zoals u ook in uw eigen gemeentelijke begrotingscyclus zult ervaren is er altijd het risico dat tussentijds nadere besluitvorming over de financiële kaders gewenst dan wel noodzakelijk is.

Onderdeel Serviceorganisatie Jeugd ZHZ (SOJ)

Gemeente	Inbreng	Reactie
Alblasserdam	De gemeente geeft de volgende aandachtspunten mee: 1. De gemeente verwacht een zoekopgave voor het tekort van 1,0 miljoen op de begroting voor jeugdhulp;	1. Daar gaan wij met u naar op zoek. Op basis van de data van de SOJ kunnen we alleen zien welke hulp is ingezet en hoeveel geld daarmee gemoeid is. Waarom deze hulp is ingezet en de afweging van alternatieven, is op basis van de data van de SOJ niet te achterhalen. Daarvoor

Gemeente	Inbreng	Reactie
	2. De gemeente wil volstrekte transparantie over de kosten en aantallen per product per inwoner en per gemeente voor 1 juli 2019, anders kan de gemeente niet akkoord gaan met de voorliggende begroting; 3. De gemeente pleit voor een actieve lobby richting de rijksoverheid voor meer middelen voor het sociaal domein en specifiek jeugdhulp; 4. De gemeente wil dat de ambities uit het MJP in stand blijven (preventie, toegang op orde en transformatie zorgmarkt); 5. De gemeente wil de financiële solidariteit heroverwegen en daar op korte termijn het gesprek over voeren; 6. Indien de gemeente in 2019 prijscompensatie krijgt, kan er geen claim worden gelegd op deze middelen; 7. De gemeente wil de middelen meer in het lokale veld inzetten en minder in de regionale zorgmarkt in het kader van middelen naar de voorkant;	zullen we met de jeugdprofessionals verder moeten zoeken. 2. Die transparantie is er (zie de reactie op punt 1) en zullen we delen. Met 3.000 zorgtypen en 12.000 cliënten moeten we vooral met elkaar zoeken naar informatie die over en weer goed bruikbaar is. 3. Eens. Wij zullen ons hier samen met u voor in blijven zetten. 4. Eens. Ook wat ons betreft blijven de inhoudelijke ambities uit het MJP in stand. 5. In het Algemeen Bestuur hebben we eerder met elkaar vastgesteld dat de steun voor de regionale financiële solidariteit afneemt en dat we in de tweede helft van 2019 terugkomen op dit thema na bespreking van de omdenknottitie. Uiteraard zijn we daarbij benieuwd naar uw voorstellen. 6. Omdat we werken op basis van een begroting en niet op basis van de inkomsten van de deelnemende gemeenten, zullen wij alleen als er extra middelen nodig zijn vanwege een hogere zorgvraag het Algemeen Bestuur voorstellen hiervoor extra middelen op te halen bij de deelnemende gemeenten. Dit staat los van de indexering in de meicirculaire. De SOJ heeft met de jeugdhulpaanbieders een indexatie afgesproken van 2% en dit wordt niet aangepast. 7. Deze beweging is al ingezet en regionaal zijn we daarover in gesprek in het kader van de omdenknottitie. Specifiek ligt er vanuit uw gemeente een initiatief in

Gemeente	Inbreng	Reactie
	8. De gemeente vraagt aandacht voor het verschijnsel upcoding. Hierbij wordt de zorg op een hoger niveau ingekocht dan daadwerkelijk nodig is. Dit gedrag zien we bij jeugd professionals maar ook verder in de keten; 9. De gemeente gaat graag het gesprek aan met collega gemeenten om te bezien of fundamentele wijzigingen van het systeem mogelijk en wenselijk zijn; 10. In het najaar moet bestuurlijk besluitvorming plaatsvinden over gezamenlijke keuzes inzake ambities, inhoud en financiën; 11. De gemeente vraagt inzicht in alle mogelijke beleidsaanpassingen in de breedte Sociaal Domein voor betere, snellere, passende en betaalbare hulp, zorg en ondersteuning zonder rekening te houden met bestuurlijke wenselijkheid en politiek draagvlak en bijdrage aan de Task Force.	dezen waarin we met elkaar kijken naar haalbaarheid om dit doel dichterbij te brengen. 8. De term upcoding is gebruikt in de 'Benchmarkanalyse uitgaven jeugdhulp in 26 gemeenten' die is uitgevoerd door Significant. De SOJ heeft geen aanwijzingen dat upcoding op grote schaal voorkomt. Er is eenmaal aanleiding geweest om hierover met een aanbieder in gesprek te gaan. Hieruit bleek niet dat er sprake was van opzettelijke upcoding. Indien er nieuwe aanwijzingen zijn dat er mogelijk sprake is van upcoding, zal de SOJ dit onderzoeken en met de aanbieder bespreken. 9. Dit gesprek wordt gevoerd in het kader van de omdenknottitie. We maken daarbij graag gebruik van uw inzichten. 10. De omdenknottitie die wordt besproken in het Algemeen Bestuur geeft richting voor de te maken keuzes. Het is belangrijk de blik te verbreden naar het gehele sociale domein. De SOJ participeert hiervoor in de taskforce financiën binnen de Drechtsteden. Afstemming tussen de regio ZHZ en de Drechtsteden moet nog plaatsvinden, maar er is wel oog voor dit probleem. Dit luistert inderdaad ook in de tijd nauw. 11. Wij proberen zo veel mogelijk afstemming te vinden met partijen betrokken bij deze opdracht. Zie ook de reactie op punt 10.
Dordrecht (Concept)	De gemeente geeft de volgende aandachtspunten mee: 1. De gemeente geeft aan al eerder het belang te hebben benadrukt van een analyse van de oorzaak van de	1. Het landelijk onderzoek heeft plaatsgevonden en wij hebben de rapporten ook met de griffies van de

Gemeente	Inbreng	Reactie
	stijging van de vraag naar jeugdhulp en de formulering van concrete keuzes om een afname van de vraag te realiseren. De gemeente vindt het onacceptabel dat er tot op heden geen update van het MJP of een omdenknootje is opgeleverd en de gemeenteraad ook niet betrokken is/ wordt bij de totstandkoming van deze notitie; 2. De gemeente geeft aan dat aanvulling door de SOJ en de daar belegde taken cruciaal is om de integrale aanpak (3 decentralisaties en lokaal, subregionaal en lokaal) van de gemeente op het sociale domein uit te kunnen voeren; 3. De gemeente vraagt zich af in hoeverre de SOJ daadwerkelijk in staat is om knoppen te kunnen formuleren en is van mening dat er inmiddels veel (cijfermatige) informatie en kennis aanwezig zou moeten zijn bij de SOJ om op basis daarvan tot een weloverwogen set van maatregelen te kunnen komen; 4. De gemeente nodigt de SOJ uit om tijdens een commissie sociale leefomgeving hierover in gesprek te gaan; 5. De gemeente geeft aan dat een discussie over solidariteit en governance een sluitstuk is en aanpassingen in afspraken uitsluitend kunnen volgen na de beleidsmatige plannen. De gemeente vraagt om in	deelnemende gemeenten gedeeld. Er hebben verschillende subregionale sessies plaatsgevonden om ideeën op te halen. Eerlijkheidshalve was de eerste sessie niet bepaald succesvol. De omdenknootje en aanvullende besluitvorming worden mede in het licht van de zware financiële situatie waarin gemeenten nu verkeren, momenteel met de wethouders financiën en de wethouders jeugd van de deelnemende gemeenten besproken, waarna de colleges elk hun gemeenteraad kunnen betrekken. 2. Ook in de omdenknootje wordt aangegeven dat het belangrijk is de blik te verbreden naar het gehele sociale domein. De SOJ participeert hiervoor in de taskforce financiën binnen de Drechtsteden. Afstemming tussen de regio ZHZ en de Drechtsteden moet nog plaatsvinden, dit luistert nauw in de tijd. 3. Zowel in de omdenknootje als op basis van het landelijk onderzoek naar de oorzaken van de groei in aantallen en kosten van de jeugdhulp, wordt aangegeven dat er op dit moment geen eenduidige oplossingen voorhanden zijn. In de omdenknootje is een samenhangende set van inhoudelijke maatregelen geformuleerd voor een meer duurzame grip op de jeugdhulp. 4. Uw uitnodiging zien wij graag tegemoet. 5. Dat is ook de keuze tot op heden geweest, welke overigens niet door alle deelnemende gemeenten wordt gedeeld.

Gemeente	Inbreng	Reactie
	de omdenknotitie enkel inhoudelijke ambities en concrete plannen op te nemen; 6. De gemeente ziet dat de 'beweging naar voren' bij jeugdhulp is ingezet. Hierover is de gemeente positief. Zo mogen de gemeenten naast de lokale impuls zelf beschikken over de zogenoemde 'Middelen naar de voorkant'. De gemeente mist echter het effect van de preventieve impuls op de kosten in de regionale zorgmarkt in het MJP.	6. Van het overhevelen van 'Middelen naar de voorkant' is nog geen effect zichtbaar; voorzover deze er zou zijn wordt die overvleugeld door een hogere vraag en kosten. We geloven met elkaar wel in de mogelijkheden van de beweging naar de voorkant. In de omdenknotitie is deze maatregel ook meegenomen.
Gorinchem	De gemeente geeft de volgende aandachtspunten mee: 1. De gemeente betreurt het dat er geen draagvlak is voor het opnemen van de 2% groei in de begroting 2019. Dit heeft ook gevolgen voor de begroting 2020-2023; 2. De gemeente heeft te weinig zicht op de opbrengst van de omdenknotitie. De gemeente verwacht dat de besluitvorming en voorstellen van het bestuur leiden tot: (a) het realiseren van de noodzakelijke transformatie van de jeugdhulp, (b) een geactualiseerde begroting 2020-2023 uitgaand van een realistisch ontwikkelperspectief en (c) gedegen voorbereiding voor besluitvorming over het solidariteitsprincipe voor de jeugdhulp in ZHZ; 3. De gemeente vraagt de financiële compensatie door het rijk naar aanleiding van het onderzoek naar de volumeontwikkeling in de jeugdhulp op te nemen in de geactualiseerde begroting 2020.	1. Wij zullen in onze P&C cyclus de ontwikkeling van de kosten goed volgen en zo nodig voorstellen doen aan het Algemeen Bestuur bij de 1e en 2e bestuursrapportage (Burap) 2019. 2. Wij zullen zorgen voor een geactualiseerde begroting en voorbereiding voor besluitvorming over solidariteit. De voorstellen in de omdenknotitie die zijn gericht op de noodzakelijke transformatie, berusten op gezamenlijke aannames. De complexiteit en onvoorspelbaarheid van het stelsel waarin de professional bepaalt (naast de jeugdprofessional, is het wettelijk mogelijk gemaakt dat ook huisarts, medisch specialist, jeugdbeschermer en rechter), maken het sturen op de gewenste opbrengst ingewikkeld. 3. De jeugdhulpmiddelen vormen nu onderdeel van het gemeentefonds. Wij zijn afhankelijk van de opstelling van de deelnemende gemeenten en discussie en besluitvorming hierover in het Algemeen Bestuur.

Gemeente	Inbreng	Reactie
Hardinxveld-Giessendam (Concept)	De gemeente geeft het volgende aandachtspunt mee: 1. De gemeente is van mening dat er een plafond zit aan het bijpassen van tekorten van jeugdhulp door gemeenten. Dit plafond is naar de mening van de gemeente nu bereikt. De gemeente vraagt de SOJ een knoppennotitie aan te bieden, waarin de ontwikkeling van de zorgvraag is opgenomen en onderbouwde keuzemogelijkheden worden aangeboden. De gemeente vraagt in de knoppennotitie inzichtelijk te maken welke zorg met de algemene rijksbijdrage geboden kan worden, welke zorg dan nog gemist wordt en welke taken de SOJ niet kan uitvoeren. Op basis van de knoppennotitie kan de gemeente een onderbouwde inhoudelijke keuze maken over de (zorg)inkoop.	1. We snappen uw opstelling en doen ons uiterste beste met goede voorstellen te komen. De omdenknotitie wordt mede in het licht van de zware financiële situatie waarin gemeenten nu verkeren, momenteel met de wethouders financiën en de wethouders jeugd van de deelnemende gemeenten besproken, waarna de colleges elk met hun gemeenteraad in gesprek kunnen gaan over de te maken keuzes.
Hendrik-Ido-Ambacht (Concept)	De gemeente geeft het volgende aandachtspunt mee: 1. De begroting SOJ geeft geen inzicht of sturingsinformatie voor raden. De gemeente verzoekt nogmaals het programma van de SOJ in de begroting inhoudelijk uit te breiden en daarmee de begroting beleidsrijker te maken. In de jaarrekening wordt reeds 'achteraf' op een transparante wijze gerapporteerd. De gemeente verzoekt dit vanaf nu ook vooraf via de begroting te doen;	1. De jeugdhulp is zowel qua beïnvloedbaarheid als uitkomst, onvoorspelbaar gebleken. Wij voeren voor dit onderdeel geen programma uit, maar acteren op de vraag vanuit de samenleving. Om deze reden is er eerder voor gekozen geen sturingsinformatie op te nemen in de begroting, maar gemeenten vaker in het jaar van sturingsinformatie te voorzien. De SOJ levert hiervoor periodiek sturingsinformatie (rapportages en dashboards die zijn afgestemd op de wensen van de gemeenten) aan de wethouders jeugd van de gemeenten en bespreekt deze in de zogenoemde driehoeksoverleggen van gemeente, Stichting Jeugdteams en SOJ. De SOJ voert de jeugdhulp uit op basis van beleidsprogramma's (Beleidsrijk Regionaal Transitie Arrangement, Meerjarenperspectief Jeugdhulp) die door de

Gemeente	Inbreng	Reactie
	2. De gemeente vraagt de raden zowel oriënterend als besluitvormend te betrekken bij de Omdenknotitie; 3. De gemeente vraagt scherp te sturen op Kritische Succesfactoren (zoals opgenomen in de jaarrekening 2018 op pagina 46 en 47) en daarmee dus ook op de aanbieders van de regionale zorgmarkt; 4. De gemeente vraagt proactief in gesprek te blijven met zorgpartijen die onderpresteren als ook waar nodig extra sturingsinstrumenten in te bouwen bij de eerst volgende aanbesteding; 5. De gemeente vraagt in de P&C documenten consequent te rapporteren over deze Kritische Succesfactoren, zodat het AB hierop kan sturen en de gemeenteraad dit goed kan volgen.	deelnemende gemeenten lokaal zijn vastgesteld. Deze programma's hebben niet alleen betrekking op de inspanningen van de SOJ, maar juist op de samenhangende inspanningen van gemeenten, Stichting Jeugdteams en SOJ. De wijze van besluitvorming over de omdenknotitie is nog onderwerp van gesprek. We hopen dat met de maatregelen in de omdenknotitie en de daarmee samenhangende betere lokale sturing tot een flinke verbeterslag leiden. 2. Er hebben verschillende regionale sessies plaatsgevonden om input op te halen voor de omdenknotitie bij gemeenteraadsleden. De omdenknotitie wordt mede in het licht van de zware financiële situatie waarin gemeenten nu verkeren, momenteel met de wethouders financiën en de wethouders jeugd van de deelnemende gemeenten besproken, waarna de colleges elk met hun gemeenteraad in gesprek kunnen gaan over de te maken keuzes. 3. Voorstellen hiervoor zijn opgenomen in de omdenknotitie. 4. Wanneer u met onderpresteren bedoelt dat aanbieders niet tijdig factureren, dan kunnen wij u laten weten dat de SOJ sancties oplegt aan deze aanbieders. Dit heeft reeds tot verbetering geleid. Wij nemen deze aanpak mee naar de contractering voor de volgende periode.

Gemeente	Inbreng	Reactie
		5. Afhankelijk van de besluitvorming over de omdenknotitie zullen wij dit concreet uitwerken. Zie ook de reactie op punt 3.
Hoeksche Waard (Concept)	De gemeente geeft de volgende aandachtspunten mee: 1. De gemeente verzoekt om vaart te maken met de omdenknotitie, zodat de regio verdere stappen kan maken. 2. De gemeente vraagt om een actieve lobby te blijven voeren richting de rijksoverheid, om meer middelen beschikbaar te stellen voor het sociaal domein, en specifiek voor jeugdhulp. Zeker nu uit landelijk onderzoek blijkt dat de toenemende zorgvraag en zorgkosten een landelijk probleem zijn.	1. De omdenknotitie wordt mede in het licht van de zware financiële situatie waarin gemeenten nu verkeren, momenteel met de wethouders financiën en de wethouders jeugd van de deelnemende gemeenten besproken, waarna de colleges elk met hun gemeenteraad in gesprek kunnen gaan over de te maken keuzes. Op 4 juli staat de omdenknotitie geagendeerd voor bespreking het Algemeen Bestuur. 2. Eens. Wij zullen ons hier samen met u voor in blijven zetten.
Molenlanden (Concept)	De gemeente geeft de volgende aandachtspunten mee: 1. De gemeente betreurt het dat de effecten van het MJP nog onvoldoende zichtbaar zijn en geeft aan dat de beloofde omdenknotitie de basis vormt om verder afwegingen te maken voor het doorontwikkelen en bijsturen van het gezamenlijke beleid; 2. De gemeente betreurt het dat de omdenknotitie met bijbehorend tijdspad nog niet beschikbaar is;	1. Wij zijn het met u eens. 2. De omdenknotitie wordt mede in het licht van de zware financiële situatie waarin gemeenten nu verkeren, momenteel met de wethouders financiën en de wethouders jeugd van de deelnemende gemeenten besproken, waarna de colleges elk met hun gemeenteraad in gesprek kunnen gaan over de te maken

Gemeente	Inbreng	Reactie
	3. De gemeente vraagt om de omdenknotitie in samenhang met het solidariteitsvraagstuk en de governancediscussie op te pakken en zo spoedig mogelijk inzicht te geven in deze; 4. De gemeente verzoekt de resultaten die bekend zijn uit landelijk onderzoek naar de vraag naar jeugdhulp en de toegenomen kosten te betrekken en eventueel een geactualiseerde begroting voor te leggen.	keuzes. Op 4 juli staat de omdenknotitie geagendeerd voor bespreking het Algemeen Bestuur. 3. In het Algemeen Bestuur hebben we eerder met elkaar vastgesteld dat de steun voor de regionale financiële solidariteit afneemt en dat we in de tweede helft van 2019 terugkomen op dit thema na bespreking van de omdenknotitie. De governancediscussie heeft niet alleen betrekking op de SOJ, maar op de gehele gemeenschappelijke regeling. Voorstellen hiervoor worden besproken in het Algemeen Bestuur van 4 juli. 4. Het landelijk onderzoek heeft niet geleid tot een eenduidige oplossing. In de omdenknotitie is de uitkomst van het onderzoek betrokken.
Papendrecht	De gemeente geeft de volgende aandachtspunten mee: 1. De gemeente verwacht dat voor 1 juni 2019 de scenario's zijn uitgewerkt waar expliciet om is gevraagd bij de begrotingswijziging 2019 en per brief van het college per 16 april 2019: ○ Een scenario waarbij de begroting wordt opgesteld die binnen de Rijksbijdrage blijft, waarbij de consequenties daarvan in kaart worden gebracht; ○ Een scenario met een realistische meerjarenbegroting waarbij toekomstige overschrijdingen binnen de eigen begroting worden opgevangen. De gemeente vertrouwt erop dat dit leidt tot een begrotingsaanpassing.	1. Hier is de omdenknotitie voor bedoeld. De omdenknotitie wordt mede in het licht van de zware financiële situatie waarin gemeenten nu verkeren, momenteel met de wethouders financiën en de wethouders jeugd van de deelnemende gemeenten besproken, waarna de colleges elk met hun gemeenteraad in gesprek kunnen gaan over de te maken keuzes. Op 4 juli staat de omdenknotitie geagendeerd voor bespreking het Algemeen Bestuur. 2. Eens. Wij zullen ons hier samen met u voor in blijven zetten.

Gemeente	Inbreng	Reactie
	- De gemeente pleit voor een actieve lobby richting de rijksoverheid, om meer middelen beschikbaar te stellen voor het sociaal domein, en specifiek voor jeugdhulp. - De gemeente vertrouwt erop dat vanuit de gemeenschappelijke regeling een bijdrage wordt geleverd aan de Taskforce Sociaal Domein.	De SOJ participeert in de taskforce financiën binnen de Drechtsteden. Afstemming tussen de regio ZHZ en de Drechtsteden moet nog plaatsvinden, dit luistert nauw in de tijd.
Sliedrecht (Concept)	De gemeente geeft het volgende aandachtspunt mee: De gemeente verwacht dat de SOJ in de 'omdenknotitie' met concrete acties komt waar nog in 2019, of in 2020 concreet werk van kan worden gemaakt en vraagt tijdig geïnformeerd te worden over de uitkomsten van dit traject.	De omdenknotitie wordt mede in het licht van de zware financiële situatie waarin gemeenten nu verkeren, momenteel met de wethouders financiën en de wethouders jeugd van de deelnemende gemeenten besproken, waarna de colleges elk met hun gemeenteraad in gesprek kunnen gaan over de te maken keuzes. Op 4 juli staat de omdenknotitie geagendeerd voor bespreking het Algemeen Bestuur. Wij hopen op een spoedige besluitvorming, zodat er zo snel mogelijk concreet werk kan worden gemaakt van de in de omdenknotitie voorgestelde set van maatregelen.
Zwijndrecht	De gemeente geeft de volgende aandachtspunten mee: De begroting 2020 is gebaseerd op het verwachte kostenniveau 2019 – exclusief eventuele groei – geïndexeerd naar het prijspeil voor 2020. De aangekondigde 'Omdenknotitie' is nog niet beschikbaar en de resultaten zijn daardoor vanzelfsprekend niet in deze begroting verwerkt. Indien de besluitvorming rondom de 'Omdenknotitie' leidt tot herziene ramingen voor 2020 moet deze door middel van een begrotingswijziging in het derde kwartaal van 2019 aan de gemeente worden voorgelegd;	Wij zijn ons bewust van de te volgen procedure die u beschrijft in uw zienswijze. Voor het behalen van de door u genoemde termijn voor een begrotingswijziging 2020, zijn we afhankelijk van de besluitvorming over de omdenknotitie in het Algemeen Bestuur. De omdenknotitie wordt mede in het licht van de zware financiële situatie waarin gemeenten nu verkeren, momenteel met de wethouders financiën en de wethouders jeugd van de deelnemende gemeenten besproken, waarna de colleges elk met hun

Gemeente	Inbreng	Reactie
	2. De gemeente spreekt (nogmaals) de verwachting uit dat de keuzes die worden voorgelegd op basis van de 'Omdenknotitie' leiden tot een neerwaartse bijstelling van de begroting 2020. In verband met de verwerking in de gemeentelijke begroting doet de gemeente het dringende verzoek de herziene ramingen kort na de zomervakantie aan de gemeenten voor te leggen.	gemeenteraad in gesprek kunnen gaan over de te maken keuzes. Op 4 juli staat de omdenknotitie geagendeerd voor bespreking het Algemeen Bestuur. 2. Zie de reactie op punt 1.

